

ŠIBENSKI GLASNIK

List za vijesti, vojne naredbe i općinske napatke

Cijena Kuna 2.—

Izlazi utorkom, četvrtkom i subotom

Lit. 1.—

Borbe na istoku vode se i dalje nesmanjenom žestinom

Zamašnim njemačkim protunapadajima u Italiji ponovno su povraćeni nekoliko visinskih položaja i jedno mjesto

Osjetljivi gubitci neprijateljskog brodogovlja.

Iz glavnog stana Vodje Reicha, 12 studenoga 1943.

Vrhovno zapovjedništvo oružanih snaga javlja:

Na Krimu su pokušali Sovjeti jakim snagama proširiti njihov mostobran sjeveroistočno od Kerča. Oni su bili nakon teških borbi zaustavljeni od njemačkih i rumunjskih četa. Lake njemačke pomorske borbene snage spriječili su neprijateljske pokušaje proširivanja iskrcajnog prostora i pri tome su potopile jednu neprijateljsku topovnjaču. Sjeveroistočno od Perekopa preplavljenim područjem prolazeća neprijateljska odjelenja uništena su u blizinskoj borbi. Na Dnjepru osujetili su naše čete jedan neprijateljski pokušaj iskrcavanja istočno od Nikopola. Mjesni napadaji Sovjeta u riječnom luku Dnjepra su slomljeni. U borbenom području Kijeva vodi se borba u prodornom prostoru nesmanjenom žestinom. Jugozapadno od grada slomljeni su jaki neprijateljski napadaji pod teškim gubitcima po neprijatelju dok je dalje na jugu protunapadajima povraćeno više mjesta. Sjeverozapadno Černigova popustila je žestina neprijateljskih napadaja, nakon teških gubitaka predhodnog dana. Usprkos ovome došlo je jučer do žestokih borba u kojima je u jednom samom ot sjeku uništeno ili onesposobljeno za trenutnu daljnju upotrebu 57 neprijateljskih oklopnih kola. Novi neprijateljski napadaji jugozapadno od Smolenska bili su našim protunapadajem odbijeni ili zaustavljeni. U prostoru Nevela pokušao je neprijatelj također i jučer proširiti svoj prostor prodora naročito u prostoru južno od grada. Pri uspješnoj odbrani ovih napadaja uništeno je sjeverno od Nevela 40 neprijateljskih oklopnih kola od toga je jedna sama pješadijska divizija uništila njih 35. Ukupno su Sovjeti posljednjih dva dana izgubili 411 oklopnih kola i 98 zrakoplova.

Talijansko ratište: U južnoj Italiji uzalud naliječju sjeveroameričke čete već nekoliko dana, u-

prkos velikih gubitaka, na naše visinske položaje. Južno od Mignana povraćeno je jednim vlastitim zamašnim protunapadajem nekoliko prolazno izgubljenih visinskih položaja i jedno mjesto.

Njemački borbeni i torpedni zrakoplovni odredi ponovo su napali u kasnim poslijepodnevnom satovima jednu osiguranu neprijateljsku dovoznu pratnju u vodama istočno od Orana. Prema dosadašnjim podacima potopljena su 4 natovarena teretna broda sa 29.000 Brt. i 2 razarača, a jedan stražarski brod teško oštećen. Izgubljeno je 6 vlastitih zrakoplova.

Neprijateljski zrakoplovni odredi napali su danju mjesta u zaposjednutom zapadnom području i bacili bombe na grad Münster. U noći je napalo nekoliko neprijateljskih zrakoplova za ometanje zapadno i sjeverno područje Reicha. Ukupno je bilo jučer oboreno 19 neprijateljskih zrakoplova.

Trocki ili Staljin?

Vodeći sjeveroamerički dnevnik „New-York Times“ iznosi u jednom svom uvodnom članku mnoštvo briga i bojazni izazvanih „općim političkim položajem“. Organ Wall-Streeta predbacuje pojedinim savezničkim zemljama „nedostatak političke zrelosti, osobno suparništvo i sektorski duh, koji otežava i onako silne terete američke i britanske vojske“. List ističe činjenicu, da u tim njihovim „savezničkim“ zemljama „stanovite klike rade više za revoluciju, nego za zajedničku pobjedu“, a sve to da „praktički vodi do građanskih ratova“. List se posebno obara na t. zv. partizanske vojske i nazivlje ih „četama koje se vlastitim snagama bore za vlastite lične interese“. Dakle i sjeveroamerikanci su prezrijeli namjere partizanskog vodstva i uvidjeli da ih samo lični interesi vode, da gone zavarane sljedbenike u najprostiju pljačku.

Dok tako pišu sjeveroamerikanci ni njihovi saveznici Englezi ne misle drugčije. Zadnje vrijeme go-

vornici na engleskom krugovalu ističu glavnom svrhom moskovskog sastanka „što skoriji svršetak rata, jer su sile anarhije na raznim stranama svijeta stale pretimati maha“. A „New-York Times“, list američke plutokracije koja kapitalom gospodari Sjevernom Amerikom, i dalje otvoreno napada partizane, koji izazivlju nered, pozivajući se pri svojoj rušilačkoj djelatnosti „uvijek na Moskvu“. Među tim skupinama osjeća se u najnovije vrijeme pretežni „trockistički“ utjecaj, iza kojega stoji židovski ogranak III. internacionale. Prema tome bi se dalo zaključiti, da i u angloameričkim zemljama luče t. zv. partizane na dva dijela: na sljedbenike službene crvene Moskve, i na elemente, koji se nikako ne mogu odreći Trockoga. A Trocki je, kako je poznato, pred par godina likvidiran udarcem sovjetskog čekića u čelo.

Američko i englesko novinstvo bilježi neke prosvjede izbjegličkih „vlada“ u vezi s partizanskom djelatnošću. Pojedine izbjeglice „vlade“ navodno optužuju partizane, da svuda nose „uništavanja pomoću ognja i mača“, da su borbu izrodili „u orgije krvi“ i konačno „da se još ne vidi, kome zapravo služe: Staljinu ili nasljednicima Lava Nikolajeviča Trockog“.

Konačno su Sjeveroamerikanci i Englezi uvidjeli prave namjere pljačkaša i bandita samozvanih „partizanskih četa“ i zauzeli su otvoreno stanovište protiv njih.

KRATKE VIJESTI

Veliki uspjeh sabirne akcije za „zimsku pomoć“ u Njemačkoj. Druga „Nedjelja žrtava“, u kojoj se skupljaju prilozima za Zimsku pomoć, donijela je do sada iznos od 53,000.000 RM. U poredbi s prošlogodišnjim skupnim iznosom porastao je ovogodišnjim do sada za 24,1%

Osujećen sovjetski zračni napadaj. Njemačko zrakoplovstvo osujetilo je na Ledenom Moru neprijateljski zračni napa-

daj. Tom prilikom srušilo je njemačko zrakoplovstvo 17 sovjetskih zrakoplova.

Izdajica Badoglio bombardira Italiju. Talijanska Fašistička krugovalna postaja javlja: Posljednji teroristički angloamerički zračni napadaji na talijanske gradove izazvali su veliko ogorčenje među talijanskim stanovništvom. Ove angloameričke terorističke napadaje pripisuje talijansko stanovništvo izdajici Badogliu, koji se ne ustručava prisiljavati talijanske časnike, da kao stručnjaci predvode angloamerikance u napadajima na svoju domovinu.

Badoglio se boji svojih „vojnika“. Doznaje se iz britanskih časničkih krugova na Gibraltaru, da je Badoglio zatražio pojačanje svoje tjelesne straže britanskim vojnicima. Badoglio se boji daljnjih atentata, budući da je, nakon što je objavio rat Njemačkoj, došlo do mnogobrojnih demonstracija stanovništva u Južnoj Italiji.

Dužnosnice Ustaške Mladeži kod Poglavnika. Prošlog tjedna primio je Poglavnik dužnosnice Ustaške Mladeži Stožera Zagreb. Tom prilikom održao im Poglavnik značajan govor, kojeg su prisutne saslušale s posebnom pozornošću. Nakon toga zadržao se Poglavnik duže vremena među njima, zanimajući se za prilike u zagrebačkim srednjim školama.

Izložba Radne pomoći sveučilištarki u Zagrebu. U Zagrebu je otvorena izložba Radne pomoći sveučilištarki, koju je otvorio Postrojnik dr. Lovro vitez Sušić u prisutnosti predsjednika Vlade dra Nikole Mandića i mnogobrojnih drugih odličnika. Izložba je otvorena u Umjetničkom paviljonu na trgu Kralja Tomislava.

Tjedan hrvatskih oružanih snaga u hrvatskoj pokrajini. Tjedan hrvatskih oružanih snaga biti će u najskorije vrijeme priredjen u svim većim mjestima hrvatske pokrajine, kao nastavak svečanosti, koja je polovinom listopada održana u Zagrebu. Tom prilikom biti će u Karlovcu na sadašnjoj zgradi Kotarske oblasti, koja je prije bila vlasništvo knezova Frankopana, otkrivena spomen ploča knezu Franu Frankopanu.

Povratak teških ranjenika. Ovih se je dana vratilo u Njemačku preko 5000 teško ranjenih njemačkih vojnika, pripadnika zdravstvene službe i bolesnih pomoraca trgovačke mornarice, koji su bili u Africi i Velikoj Britaniji u britanskom zarobljeništvu, a sada su zamijenjeni za britanske teške ranjenike i zdravstvenike, koji su se nalazili u njemačkom ratnom zarobljeništvu. Ovu zamjenu izvršili su njemački i britanski brodovi pred Oranom, u Barceloni i u Goeteborgu.

Njemačka skupina iz sjeverne Afrike, koja je zamijenjena, broji 3876 osoba. U Goeteborgu vraćen je daljnji 831 Niemac, dok su Britancima izručena 4344 teška britanska ranjenika. U Barceloni je preuzet 1061 Niemac, a vraćena su 1083 Britanca.

Povratak dra Balata u Zagreb. Ministar za oslobođene krajeve dr. Edo Bulat stigao je ovih dana u Zagreb, nakon što je u Splitu obavio najvažnije poslove iz područja svoje djelatnosti. Zajedno s ministrom drom Bulatom stigao je u Zagrebu i ravnatelj „Hrvatskog naroda“ Ivo Bogdan, koji je u Splitu osim poslova savezno s izlaženjem dnevnika „Novo Doba“ obavio i razne druge poslove iz područja promičbe. Ministar za oslobođene krajeve dr. Edo Bulat pristupit će sada poslovima ustrojbe svog ministarstva i čim taj posao obavi, ponovno će posjetiti oslobođene krajeve.

Teško oštećena katedrala. Poslije angloameričkih zločinačkih napadaja izgorjela je unutrašnjost milanske katedrale, ali su vanjski zidovi ostali netaknuti. Mnogi kipovi pokazuju tragove bombi, koje su poput kiše pale. Jednom kipu manjka glava, drugome noga, ondje nema čitavog kipa, a ondje je kamen pocrnio od plamena. I velika vrata pokazuju znakove oštećenja. Jedna je krhotina bombe oštetila kip Bogorodice, a u drugom kutu oštećeni su daljnji kipovi. No stanovnici Milana, često suznih očiju stoje pred ovim zvjerstvima, stavljaju u svaku rupu izazvanu bombom — kitice cvijeća.

Roosevelt kori Argentinu. Argentiska je vlada zabranila izlaženje listovima na židovskom jeziku. Protiv ove mjere, za koju je Argentina sigurno imala dobrih razloga, zauzeo je predsjednik Roosevelt na oštar način stanište na svom sastanku za novinstvo. Nije potrebno upozoriti, da takav postupak nije samo neobičan, nego i u najvećoj mjeri neumjestan. Na ovom se primjeru vidi, što se s one strane Oceana smatra tako zvanom „demokratskom slobodom“; jedna narodna i svjesna vlada ne smije se braniti ni od svojih najgorih na-

metnika, samo zato, jer se to ne sviđa židovskim velenovčarima u Sjedinjenim američkim državama i njihovom predsjedniku, zaštitniku židova.

Fantastični sni

Zadnjih desetljeća pronađeno i u životu primjenjeno je toliko mnoštvo tehničkih novosti, da smo gotovo zaboravili, kako su dugačak put imale ideje pojedinih izumitelja, prije nego su dobile oblik, kakav im mi danas u obliku zamršenih tehničkih djela vidimo. Često je bio za razvoj potreban put od nekoliko stoljeća. Osobito je bio srednji vijek vrijeme teoretskog razmišljanja, kada su se stvarale smijeje osnove, koje su tek u našem stoljeću bile izvedene. Tko je ikada mislio, da su na pr. podmornice postojale već za vrijeme putujućih pjesnika, premda posve teoretski i to u najstarijem tiskanom djelu o ratnoj vještini. Pisao ove znamenite knjige bio je ratni inženjer Roberto Valturio, koji ju je napisao oko god. 1460. Njegove djelo bilo je tiskano 1472. Prva podmornica, koja je u toj knjizi nacrtana prije je neke vrsti čamac, koji se je mogao preplaviti vodom, pošto nije mogao potpuno uroniti, ali je unatoč toga bio prilično nevidljiv.

Ideja podmornice često se je u toku vremena razglabala, ali još u prošlom stoljeću ona je pravo dijete zamisli, daleko od svake stvarnosti!

Čitajmo što piše crtači i pisac Albert Robida, koji je godine 1883. pisao o manevru ispod vode i koji je svoje zamisli iznio na papir: „Podmornicu napada „torpedista“. Sama lađa ima bezuvjetno neke sličnosti na današnjim modernim podmornicama. Međutim, nama kritičnim ljudima izgleda napadač i njegov torpedo previše fantastičnim. Ovaj naime jaši smjelo i pustolovno na jednom proizvodu, koji je nalik na bocu. Obučen je u nepropusno odjelo za ronjenje i potpuno je izložen struji vode. Već i kod najmanje brzine ovaj bi se jahač skliznuo, tolik je otpor vode. Predpostavivši međutim slučaj, da bi mu uspjelo zadržati okomit položaj na svom sjedištu, izgleda potpuno nevjerovatno, da bi lađa mogao nanijeti velike štete.

Naoružan je samo s jednom vrsti koplja, kojemu se na vrhu nalazi jedna mala stvar nalik na zvijezdu. To je bila pričvršćena mina, koja je trebala uništiti, neprijateljski brod. Da se to izvrši, treba svakako i hrabrosti!

Kako god za nas izgleda Robidova osnova borbe pod vodom, za nas je zanimljivo i istodobno nas ispunjava ponosom, što možemo upoznati preteču našeg modernog oružja.

RAZGOVOR UGODNI

Nitko u Šibeniku nije tako aktivan, kao naša tržišna „burza“. I to ne samo ona na otvorenom tržištu, nego i ona na zatvorenom, po dućanima i tajnim zakutcima, gdje se trguje i navija sa još ono malo robe što je preostalo. Kad danas domaćicu vidiš da ide na tržište sa dvije torbe, možeš lako pogoditi da je ona velika torba puna Kuna i za Kune, a ona mala: da je određena da donese ono nešto siromaštva, t. j. hrane sa tržišta. A ta mala torba postaje svakim danom sve to manja, a ona za Kune sve to veća...

Imamo u cijenama upravo primjera koji nas plaše, da su neki artikli koji nijesu ni hrana, niti ikakova životna namirnica, poskočili u ova dva zadnja mjeseca za deseterostruko! Eto samo zato, jer i druga roba skače, pa da on ne ostane zadnji i prikraćen, on povisuje dva put toliko nego drugi. Na sve ovo mora da dođe reakcija, koja će biti tim teža, što mahnitaje prevrši krajnu mjeru.

Činovnici i umirovljenici (a skoro da nijesam pogriješio i napisao „umirući“), su dobili ono nešto novca za zimsku pomoć. Mjesto da im se dade prilika da mogu nabaviti bilo robe odjevne, ili makar kakove hrane za obitelj, mjesto barem nekog sustegnuća u cijenama prema njima, bio je to pravi alarm da se cijene još više podignu, tako da su zimsku pomoć dobili oni, kod kojih su bilo šta kupili, a ne činovnici i umirovljenici. Zaludu su sve državne pomoći i mjere koje državne vlasti poduzimlju da zaštite slabije, kad te mjere nailaze na otpor nekih ljudi, kojima nije nikad dosta i koji sve te mjere naprave iluzornim. U ovoj situaciji pristupiti će se doskora još jednoj mjeri, a ako ni ova ne pomogne, onda nek sami Bog uređi naše tržište, jer molbe na trijeznost ne mogu pomoći.

Sad su se svi zaljubili u Liru! Hoće samo liru, dok Kunu nerado primaju. A kad do par dana bude izmjenjena lira u kunu, što će se nova tražiti? Radi tih razloga skače vrijednost robi — tako barem vele — da kad dođe kuna kao jedino platežno sredstvo, da će se još samo par osoba u Šibeniku moći obskrbiti sa životnim namirnicama, jer nitko neće imati te vagone kuna, da zasiti pohlepu. Sjajna situacija našeg tržišta je danas slijedeća: Selo dere grad, a grad selo, jedno se tuži na druge i podvaljuje jedno drugome. Budno oko tržne policije bdije nad dirljivom idilom — da se za Boga ne poremeti grobni mir i da se ne zaštite oni, koji ne mogu da smognu onu veliku torbu punu Kuna i donesu ju na tržnicu — neka izdahnu u miru bez buke i

galame, a nijesmo od toga daleko!

A tko će za sve ovo platiti laštru?

Tajno oružje

Novo njemačko tvorivo obećaje i velike strategijske promjene

O novom njemačkom oružju za odmazdu, koje se priprema, dana su neka pobliza naslućivanja. No nema međutim o njemu još nikakvih službenih ni polužbenih saopćenja, te smo upućeni na nagađanja. Može se doznati samo toliko, da ovo novo oružje do sada još nije bilo upotrebjeno ni na jednom mjestu istočnog bojišta. Na bojištu Sredozemnog mora primjenjeno je ono u jednom jedinom slučaju, ali je taj međutim neprijatelju nepoznat.

Naslućuje se, da se oružje za odmazdu temelji na primjeni nove vrste razornog tvoriva, koje je kadro izazvati do sada još nepoznata razaranja. Napadaji na Hamburg potakli su njemačke stručnjake za oružje, da u odgovarajućoj mjeri povećaju snagu razornih sredstava. Njemački stručnjaci za dinamit i njemački pirotehničari držali su se za vrijeme obrambenog manevra posljednje godine suzdržljivo i time dobili na vremenu. Dok se kod bombi strovalničkih zrakoplova („Stuka“) računa na dosegu od 100 metara s presjekom od 70% ranjenih i 10% mrtvih — što je od prilike jednako djelovanju toliko strahovane njemačke „S-mne“ — računa se kod novog razornog sredstva za preko 90% mrtvih.

Upotreba takvog novog oružja obećaje strategijske promjene velikog stila. S ovog stanovišta izgleda i povlačenje na Istoku u posve novom svijetlu. Kako se doznaje, Führer je — odobrivši svom ministru za streljivo osnovu za izrađivanje novog razornog tvoriva — odredio pod dojmom razaranja u Hamburgu podpun obrat u njemačkoj proizvodnji razornog tvoriva, koja će se sada temeljiti na novom izumu.

Iz Pretstojnišiva Redarstva

Dne 11 studenoga 1943, kažnjen je novčanom globom u iznosu od 6000 Kuna Baica Frane Ivin, mesar iz Šibenika, zbog neprimanja hrvatske valute pri prodaji mesa.

Dne 12 studenoga 1943, kažnjena je na jedan dan zatvora i novčanom kaznom u iznosu od 400 Kuna, Piližota Luca žena Marka, iz Rakovog sela radi prodaje mlijeka po cijeni od 80 Kuna za jedan litar, u kojem je bilo, prema njenom priznanju, pola litre vode.

Tisak: Pučka Tiskara - Šibenik